

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.— Za vse druge države in Ameriko K 5'60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inerate, naročnino, reklamacije pa na upravnništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimi dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — Inerati: štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin. za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inerati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavni: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Cesar na čelu armade.

Dunaj, 3. decembra. Iz vojnega poročevalskega stana poročajo:

Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo je blagovolil najmilostljiveje izdati to - le armadno in brodogovorno povelje:

Armadno in brodogovorno povelje.

Izvršujoč Svoje vladarske pravice, prevzemam armadno vrhovno povelje in s tem vrhovno poveljništvo nad vsemi bojnimi silami Svoje armade in Svojega brodogovornja.

Za Svojega namestnika v armadnem vrhovnem poveljništvu določam feldmaršala nadvojvodo Friderika.

Dunaj, 2. decembra 1916.

Karel.

Cesar v glavnem stanu.

Dunaj, 3. decembra. N. Vel. cesar Karel se je podal včeraj ponoči v glavni stan. Cesarja spremljajo generaladjudant princ Zdenko Lobkowitz, drugi najvišji dvorjanik grof Berchtold, krični pomočnik Brougier i. dr. Cesarja bodo pozdravile vojaške in civilne oblasti, javen sprejem pa se z ozirom na žalovanje za pokojnim cesarjem ne bo vršil.

Pozdrav cesarske rodbine našemu pešpolku.

Poveljstvo našega pešpolka je prejelo sledečo brzjavko:

Dunaj, dvorec 30. novembra ob 5. uri 30 min. popoldne.

Pp. 17. Cesar polkovniku pl. Ventourju, poveljniku pešpolka št. 17, vojna pošta 369.

Mojemu ljubemu sinu cesarjeviču z bojišča poslani pozdrav junaških 17ih Me je srčno razveselil. Vem, da bo Cesarjevičeva pehota zvesta svoji dveipolstoletni tradiciji, delala čast svojemu novemu imenu.

Jaz, Nj. Veličanstvo cesarica in mladi imejtelj Vam pošiljam priscrčne pozdrave in prosimo Boga bogatega blagoslova za vrli regiment. Dovoljujem, da sme vrli polk „Cesarjevičeva pehota“ uporabljati od mesta Ljubljane poklonjeni srebrni signalni rog.

Karel,

Peto vojno posojilo.

Petič kliče država svoje državljane, da ji zaupajo svojo razpoložljivo gotovino v ta namen, da more srečno dokončati boj za obstanek monarhije.

Varnost in rentabiliteta vojnih posojil se je že natančno razpravljala in dokazala v javnosti. Le še eno naj pripomnim, kar je nedvomno: Vsak milijon vojnega posojila poveča vrednost vsakega milijona našega denarja.

Ako vzdržimo, zmagamo; da pa moremo gospodarsko vzdržati, moramo vzdržati finančno.

Na vseh mejah naše nad vse ljubljene domovine nam prete nadštevilni sovražniki, ki hočejo razdeliti našo last kot plen med seboj.

Domovina pa ima v junaškem živem zidu naših in naših zaveznikov vojska varno zavetje.

Pred tem junaškim zidom se mora končno razpršiti sovražni naskok.

Izza otroških let smo obetali:

**Vse za dom in za cesarja,
za cesarja blago, kri!**

Kar smo obljubili, to bomo tudi izpolnjevali. Zvestobo, ki so jo naši junaki zapečatili na bojišču s svojo krvjo, hočemo pri branitvi svojih domov in od očetov podedovane zemlje pokazati s

tem, da svoj razpoložljivi denar položimo domovini na altar in ji damo tako potrebnih pomočkov, da si more izvojevati časten mir.

Neutajno je, da je vojno gospodarstvo tudi kmetiškemu stanu prineslo dohodke, s katerimi se ta stan lahko v večji meri kakor sicer udeleži podpisovanja vojnega posojila.

Domovinska dolžnost pa je, da se v vojni pridobljeni pomočki, kolikor mogoče oddado državi na razpolago.

V resnem trenutku se obračam na vse avstrijske kmetovalce, na male in velike, na kmetovalce vseh kronovin in vseh narodov s pozivom:

Pokažite svojo vselej dejansko izpričano in neomajno domoljubno požrtvovalnost s tem, da podpišete kolikor mogoče vojnega posojila.

Zgodovina pa bo v spomin poznim rodovom neizbrisno začrtala, da so se avstrijski kmetovalci ob nevarnosti tudi v tem primeru veselega srca postavili v prve vrste onih, ki so domovini dali to, kar je potrebovala.

Na Dunaju, dne 23. novembra 1916.

C. kr. minister za poljedelstvo:

Henrik grof Clam Martinic s. r.

Tretji božič na bojišču.

Tretjič se bližajo božični prazniki, ki jih bodo naši s slavo ovenčani vojaki morali prebiti daleč od svojih dragih, daleč od domovine. Hvaležnost velevala, da pošljemo tem, zvesto in požrtvovalno svojo dolžnost izpolnjujočim junakom kot pozdrav iz domovine mal dokaz, da nanje mislimo. Tretjič se loti vojni preskrbsteni urad c. in kr. vojnega ministrstva dela, da z obdarovanjem našim vojakom na bojišču olepša božični večer in jim dokaže, da se jih prebivalstvo spominja s hvaležnim priznanjem. Od lanskega leta je proti naši domovini nastopil nov sovražnik in večje je postalo

PODLISTEK.

Vladimir Korolenko.

Brez besede.

Dalje.

Pripognil se je enostavno zato, da poljub Hypkinsu roko. To njegovo kretnjo smo imeli priložnost opazovati tako sodniku Dickinsonu in policistu Kelleyu napram, kakor tudi napram nekemu rojaku, ki zavzema sedaj še nezatno mesto na žagi mistra Dickinsona, ki pa ima zbog svojih talentov in svoje olike pričakovati še blestečo karijero v tej deželi. Ko bi se pri nas odgovarjalo na izraz največje spoštljivosti s surovim udarcem po glavi, bi bil policist mesta Douletowna brez dvoma doživel isto grenko usodo, kakor jo je doživel policist mesta New-Yorka, zakaj ruski gentleman razpolaga z izredno telesno močjo. A Douletown — povdarjamo to s ponosom — ni rešil le etnografične uganke, ki je bila pretežka za visokonosi New-York, ampak dal je omenjenemu mestu tudi vzgled resnično krščanskega obnašanja napram inozemcu — obnašanja, ki bo, upajmo, izbrisalo iz njegove duše žalosten spomin na bivanje v New-Yorku.

Iz sodne dvorane je peljal mister Nilov — zgoraj omenjeni ruski gentleman — rojaka v svoje stanovanje, ki je v mali delavski koloniji poleg žage. Velik del prebivalstva, ki je obstojal večinoma iz mladih gentlemanov in še mlajših lady, ju je spremljeval z odobrovalnimi klici do hiše, in ko so se že vrata za njima zaprla, se ljudstvo še ni razšlo, dokler se ni pokazal zopet mister Nilov ter nekoliko govoril o bodočem prvotvitu izvrstnega mesta . . . Končal je s prošnjo, da bi privoščili mir njegovemu rojaku, ki ni varen enakega glasnega izražanja simpatij.

Seveda ni vedel pisatelj tega članka, da je Matvej po odhodu doubletownskega prebivalstva, zadovoljno vzdihnil in rekel:

„Kaj? . . . Ali so res odšli?“

„Da,“ je odgovoril Nilov, ki je ravno kuhal kavo na potrolejskem samovaru.

„Ah, da bi jih vse skupaj vzel vrag! . . .“ reče Matvej iz globine srca ter se sesede. Nilov se je le smehljaj in ni ničesar odgovoril. Razumel je, da obilica tolikih občutkov more zmagati tudi tako jakega moža. Zato mu je dal piti vroče kave ter ga spravil spat.

XXVII.

Matvej je spal polnih štiriindvajset ur in še nekoliko čez. Ko se je prebudil, je solnce zapuščalo malo sobico ter jo razsvetljevalo s svojimi zadnjimi žarki. Od dela se vrčajoči Nilov si je slekel delavno obleko, na kateri je obviselo še dokaj oblanc. Celo v laseh jih je bilo videti.

Matvej se izpočetka ni mogel spomniti, kje da je in kaj se je ž njim zgodilo. Zato je najprej z napol odprtimi očmi zrl na mladega moža, nekako nezaupljivo zasledujoč vsako njegovih kretenj. Bal se je namreč, da je to vse le sen, ki bo izginil v prihodnjem trenutku pred novimi zapletljaji.

Med tem se je Nilov preoblekel. Zamenjal je delavno za lahko flanelasto obleko, vzel knjigo ter sedel za mizo.

Sedaj ni bil več podoben delavcu, in Matvej se je spominjal površne slike, ki jo je bil že videl v vlaku. Spominjal se je gosposkega poslopja v Loziščih, ki je bilo obdanó od senčnatih vrtov. Med to hišo in med vasjo je vladalo staro sovraštvo in dolgoletna pravda radi nekaterih zemljišč. Pričela se je za časa očetov, otroci so jo vodili naprej in izid se je nagibal sedaj na to, sedaj na ono stran. Stvar je bila ravno v pravem

teku, da postane zamotana in nevarna, ko je umrl stari gospod. Dedič je prišel v Lozišče, sklical občinski svet, popustil v ysem in predlagal, da se pravda opusti. Loziščani, ki niso mogli razumeti vzrokov take popustljivosti, so začetkoma upili in ugovarjali. Pozneje pa so si bistrumnejši ljudje stvar tako tolmačili, da ima mladi gospod gotovo dolgove ter da želi vsled tega očetovo dedščino čim prej premeniti v zlato. Pri tem koraku pa mu je bila pravda napoti. Loziščani so poskusili potem doseči zase kolikor mogoče in pravda se je poravnala. Potem je izginil mladi mož iz pozorišča in nič gotovega se ni več o njem slišalo. Krožile se le nejasne, nasprotujoče si vesti, ki za mladega moža niso bile posebno laskave.

Sedaj pa se je Matveju zdelo, da je oni mladi gospod in mož, ki je ravnokar slekel delavno suknjo in ki je sedel za knjigo, ena in ista oseba. Cudil se je nad tem tako, da si je začel meti oči. Postelja je po njim zaškripala, Nilov se obrne.

„No, rojak, ali ste se naspali?“ vpraša prijazno. „Potem bova pila kavo.“

Lozinskij se nerodno in bojazljivo dvigne ter steguje otrpnele ude. Včeraj se je veselil tega človeka kot rešitelja iz nevarnosti, danes mu je bilo neprijetno v njegovi družbi. Vrhutega je bil v zadregi, ker ni opazil v sobi druge postelje ter mu je torej Nilov odstopil svojo. Tudi ni imel več škornjev in je bilo gotovo, da mu jih jih je bil sezul Nilov. Res, da jih je imel vso vožnjo na nogah in da so ga pekli podplati . . . A vse te skrbi so bile neprijetne. Prepričan je bil sedaj o tem, da je to Loziški mladi gospod in da so bile govornice resnične. Zapravil je očetovo dedščino in bil je sedaj v tuji deželi izgubljeni sin. A ker mu je bil storil uslugo in je bil vrhutega vendarle gospod, je sklenil Lozinskij, da mu ne pokaže, da ga po-

število onih, ki se bore na različnih bojiščih in jih je obdarovati. Zato prosi vojni preskrbstveni urad c. in kr. vojnega ministrstva, naj občinstvo velikodušno in čim hitreje pošlje za ta namen denarne prispevke. Vsa darila, mala in velika, se sprejemajo hvaležno. Naj si vsak, kdor je doma, če že ima kakega drugega svojca v vojni ali ne, šteje v sveto dolžnost, prispevati svoj delež, da napravi malo veselje tistim, ki zastavljajo vse za čast in ugled naše drage domovine. Vojni preskrbstveni urad c. in kr. vojnega ministrstva bo poskrbel, da dobi vojaštvo na bojišču darila — same stvari, ki se v ozadju ne pogrešajo — pravočasno kot pozdrav iz domovine in izraz upanja na veselo svidenje.

C. in kr. vojno ministrstvo, vojni preskrbstveni urad, Dunaj, IX., Berggasse 22.

Fml. Ivan vitez Löbl, s. r.

* * *

Predstoječi oklic c. in kr. vojnega preskrbstvenega urada se razglša s pristavkom, da bode božično obdarovanje za

1. c. in kr. pešpolk št. 17;

2. c. kr. domobranski pešpolk št. 27 in

3. c. kr. črnovojniški polk št. 27

izvedlo c. kr. deželno predsedstvo v Ljubljani kot podružnica vojnega preskrbstvenega urada z dobrotoljnim sodelovanjem gospejnega odbora.

Darila v denarju se sprejemajo pri ravnateljstvu pomožnih uradov c. kr. deželne vlade v Ljubljani, pri c. kr. okrajnih glavarstvih in pri mestnem magistratu v Ljubljani, pri vseh prečastitih župnih uradih in pri županstvih in se bodo objavljali v dnevnih listih.

V Ljubljani, dne 14. novembra 1916.

C. kr. deželni predsednik:

Henrik grof Attems, l. r.

Boj za Bukarešto.

Dunaj, 2. decembra.

Jugo-zapadno od Bukarešte smo dospeli do doline Argesula. Vsi sovražni poskusi, ustaviti prodiranje donavske armade s protinapadi, so bili brezuspešni. Jugovzhodno in vzhodno od Pitescija se je postavila romunska prva armada iznova k bitki. Po hudi borbi so avstro-ogrške in nemške čete vrgle sovražnika. Neki bavarski polk je izvršil sunke v dolini Argesula daleč preko prebite sovražne črte. Romuni so se v neredu umaknili. Tudi v dolini Domboviti, jugovzhodno od Campolunga, smo zlomili romunski odpor. Sovražni protisunek v dolini Prahova se je zlomil ob odporu tam se borečih avstro-ogrskih polkov. Plen včerajšnjega dneva, — vjeli smo nad 6000 mož ter vplenili 49 topov, 100 polnih municijskih voz, — tvoril merilo za poraz, ki ga je sovražnik doživel. Napadi Romunov v obmejnem gorovju zapadno od Focsanija, navalil dveh ruskih armad na črte general von Arza in von Kövessa, so se ponesrečili včeraj kakor vse prejšnje dneve. Izredno velike sovražne izgube so tvorile za sedaj edini uspeh za naše nasprotnike v Karpatih.

zna. Nehote je žnjim spoštljivejše občeval. To je njune medsebojne odnošaje nekoliko motilo. Nilov se je obnašal preprosto in mirno, Matvej je bil v zadregi in bolj sam zase.

Ko se je prihodnji dan vrnil Nilov z žage, je povedal, da lahko dobi Matvej tudi tamkaj delo. Treba je les prenašati iz bark. Matvej je z veseljem sprejel ponudbo in v kratkem je bila včerajšnja slovitost, mož, o katerem so pisali vsi ameriški časopisi, zaposlen s tem, da je prenašal la les iz ladij. Moč in sigurnost, s katero je obvladal težke hrastove hlode, mu je preskrbela kaj kmalu povišanje in v dveh tednih je že delal poleg Nilova. Vlagal je hlode na kolesje, kjer je Nilov izdeloval najfinejše furnije. Zvečer sta se vračala oba, posuta z žaganjem, domov.

Matvej si je najel sobo poleg Nilova. Opol dne sta skupno obedovala v neki gostilni. Matvej sicer ni ugovarjal, a zdelo se mu je blazno, obedovati v restavrantu. Vedno je mislil na to, da si hoče sčasoma življenje urediti priprosteje. Ko je prišel prvi obračun, se je čudil, da mu preostaja še toliko denarja. Shranil ga je ter si kupil le nekaj perila.

Še teden kasneje mu je Nilov povedal, da se popeljeta skupaj v Doubletown, kjer bo Nilov imel predavanje. Prišla sta v veliko, z ljudmi napolnjeno dvorano, kjer so ju sprejeli s klici in žvižganjem. (V Ameriki znači to simpatije.) Potem je vse utihnilo. Sodnik Dickinson je spregovoril par besedi, kazoč zdaj na Matveja, zdaj na Nilova. Potem pa je začel zadnji na dolgo in gladko pripovedovati ter je semtertja kazal na velik zemljevid. Navzoče občinstvo, ki je bilo večinoma delavskega stanu, je pozorno sledilo izvajanjem ter jima končno zopet priredilo ovacijo.

(Dalje.)

Dunaj, 3. decembra.

Jugo-zapadno od Bukarešte je poskusil sovražnik s sunkom močnih v naglici zbranih sil povzročiti preobrat. Sovražno napadalno skupino smo prijeli z juga in zapada ter vrgli nazaj preko Njaslova. Istočasno so prekoračile nemške čete zapadno od Bukarešte reko Argesul.

Zapadno in jugo-zapadno od Caescija so avstro-ogrške in nemške divizije iznova zlomile romunski odpor. Druge kolone armade generala von Falkenhayna so prodirale v dolini Dimbovice.

Na romunskih tleh smo včeraj vjeli nad 2800 mož ter vplenili 15 topov.

Dunaj, 4. decembra.

Bitka ob Argesulu je dovela do zmage odločilnega pomena. Sunka donavske armade ob dolenjem Argesulu protisunek, v katerega so stavili Romuni in njih zavezniki veliko upanje, ni mogel preprečiti. Sovražno napadalno skupino smo severo-vzhodno od Draganestija vjeli ter vrgli z objemalnim prodiranjem preko Njaslova. Teh bojov so se udeležile na naši strani nemške, bolgarske in otomanske čete ter avstro-ogrski mejni lovci in baterije. Istočasno si je izsilila zapadno od Bukarešte neka armadna skupina prehod preko Argesula. Včeraj je prodrla do Titu ter prijela tu ostanke prve armade, ki je bila dan poprej od avstro-ogrskih in nemških čet generallajtnanta Kraffta von Dellmenfingna jugovzhodno od Pitescija poražena. Močne romunske oddelke smo uničili. Bolj proti severu so zavzeli zavezniški Targovište. Romunske dele čet, ki smo jih svoj čas v mali Vlaški odrezali, uničujemo v trajnem obkrožanju. Donava je odprta. O izredno bogatem plenu še ni mogoče dati približno natančnih navedb. Od ure do ure narašča.

Dunaj, 5. decembra.

Zadnje dni izvojevane uspehe smo izpopolnili. Donavska armada je s svojim desnim krilom zavrnila ruske napade in prodrla jugo-zapadno od Bukarešte preko Argesula. Avstro-ogrške in nemške čete, ki so severo-zapadno od romunskega glavnega mesta prodirale, so drodrle preko železnice Bukarešta—Targovište. Sovražne poslednje čete smo, kjer so se postavile v bran, vrgli. Število dne 3. decembra vjetih znaša nad 12.000. Ob dolenjem Argesulu smo na razmeroma ozkem bojnem polju vjeli vojake 28 polkov.

Dunaj, 6. decembra.

Donavska armada je zapadno od izliva Argesula zavrnila ruske napade ter očistila jugozapadno od Bukarešte kraje na desnem bregu. Zmagovito prodirajoče avstro-ogrške in nemške čete generala v. Falkenkayna se bližajo od Romunov zasedeni železnici Ploestija v Campino. Avstro-ogrške čete so sunile iz severne smeri ter so sovražnika pri Sinaji vrgle nazaj in zasedle ta kraj.

Bojna četa polkovnika de Sziva je dospela, goneč pred seboj v zapadni Vlaški odrezane romunske čete, ob dolenjo Aluto. Tu je prišlo do novih bojov, v katerih smo vjeli 26 častnikov in 1600 mož ter vplenili 4 tope in 3 strojne puške.

V dolini Bascka in severozapadno od Soos Mőzeja smo iztrgali Romunom važna oporišča, kjer so Romuni izgubili 150 mož, 2 strojni puški in razno vojno orodje. Severozapadno od Sulte nas je potisnil močan ruski napad nazaj v 1 km zapadno pripravljeno drugo črto.

V pokrajini Ludove in severozapadno od Tatarskega prelaza so se ponesrečili vsi ruski napadi.

Dne 3. t. m. je metala neka c. in kr. letalska flotilja bombe na taborišče barak v Ciungiju. Zadel je večkrat in sama ni trpela škode.

Dunaj, 6. decembra.

Bukarešta in Ploeste sta zavzeta.

Bukarešta odprto mesto.

Iz Zeneve poročajo, da objavlja pariško romunsko poslaništvo posebno noto, ki naznanja, da je Bukarešta odprto mesto. Iz tega sporočila sledi, da so Romuni bukareške utrdbes desarmirali in da svoje prestolnice, čim izgubijo bitko ob Argesulu, ne bodo branili.

Boj za Trst.

Dunaj, 2. decembra.

Italijani so z največjo potrato municije nadaljevali svoj topovski ogenj v kraškem odseku. Tudi ponoči je bil artiljerijski boj zlasti v južnem delu visoke planote živahniji, kakor dosedaj. Napad sovražnih letalcev na kraje v Vipavski dolini ni imel niti najmanjšega uspeha.

Dunaj, 3. decembra.

Artiljerijski boj na južnem krilu primorske fronte je trajal dan in noč.

Dunaj, 4. decembra.

Topovski ogenj v kraškem odseku traja. Tudi boji metal min so se zopet pričeli. Neka italijanska flotilja aeroplanov je brez uspeha metala bombe na Dutovlje, Vel. Repen in Sežano.

Naši letalci so napadli sovražnika in prisilili pri Mavhinjah neki caproni s 4 možmi, da je pristal. V boju v zraku sta se odlikovala poročnik linijske ladje Banfield in nadporočnik Brunowsky.

Dunaj, 5. decembra.

Kljub dežju in megli je ostal topovski ogenj v kraškem odseku pri isti sili.

Dogodki na morju.

Dne 3. t. m. zvečer je neka flotilja hidroplanov obložila sovražne pozicije pri Doberdolu zelo uspešno z bombami ter se kljub najsilnejšemu obstreljevanju vrnila nepoškodovana.

Dunaj, 5. decembra.

Poročnik linijske ladje Banfield je dne 3. decembra popoldne zbil nad Kraško planoto v boju z italijanskimi aeroplani tipa Caproni eno letalo. Štirje letalci, od teh eden težko, dva lahko ranjena, so vjeli.

V noči od 4. na 5. decembra je neka naša hidroplanska flotilja uspešno s težkimi bombami obložila vojaške objekte v Tržiču. Kljub silnemu obrambnemu ognju so se vsi hidroplani nepoškodovani vrnili.

Ruski neuspehi.

Berolin, 2. decembra.

Napadi Rusov in Romunov v Gozdnatih Karpatih in sedmograških obmejnih gorovjih trajajo. Naval je bil včeraj naperjen zlasti proti našim pozicijami ob Babi Ludovi in Guri Rucadi, vzhodno od Dorne Vatre ter v dolini Trotosu in Ojtoz. Bil je brezuspešen ter so imeli sovražniki težke izgube. Nemške čete v Gozdnatih Karpatih so vjele v protisunkih na eni točki nad 1000 sovražnikov.

Berolin, 3. decembra.

Včeraj, peti dan rusko-romunske ofenzive v Karpatih, so bili napadi v poglavitnem namerjeni proti nemškim črtam v Gozdnatih Karpatih. Ob Gutinu Tamnatku, ob Smotrecu posebno silno zapadno od Babe Ludove in mnogokrat zapored ob višini Creteali so Rusi vedno zaman naskakovali. Naš ogenj je trgal široke vrzeli v maso napadalcev. S sunkom za umikajočim se sovražnikom ob Babi Ludovi so pripeljali nemški lovski oddelki nazaj 4 častnike in nad 300 mož.

Tudi vzhodno od Kirlibabe na obeh straneh doline Trotosul in Ojtoz so se ponesrečili močni napadi. Tu smo vjeli več sto mož.

Dunaj, 4. decembra.

V Gozdnatih Karpatih je včeraj napadalno delovanje Rusov popustilo. Na nekaterih točkah so se ojunačili samo še do lahko zavrnjenih slabotnih sunkov. Stopnjevani artiljerijski ogenj hoče očitno zakriti pojemanje napadov. Močnejši je bil ruski pritisk na sedmograški vzhodni fronti. V dolini Tortusula se je sovražniku posrečilo malo napredovati.

Berolin, 4. decembra.

Dočim je bil tako v vlaški ravnini najnevejši zaveznik naših zaveznikov odločno poražen, so se Rusi zaman trudili doseči proti hrabrim avstro-ogrskim in nemškim četam generalov von Arza in von Kövessa uspeh, ki bi vplival tudi na Romunsko. Če tudi razbremenilni poskusi gotovo še niso končani, je vendar popuščanje ruskih napadov v Karpatih včeraj pokazalo, da potrebuje upehani sovražnik nujno bojne pavze. Samo na obeh straneh gorenje doline Trotosa so Rusi nezmanjšano silno nadaljevali svoje napade. Jurišali so mestoma do desetkrat, izvzemši nebiestno omahovanje semintja, pa so bili povsod zavrnjeni. Na jugu odseka smo iztrgali nasprotniku nedavno neko izgubljeno višino.

Dunaj, 5. decembra.

Avstro-ogrške in nemške čete generala von Arza so zapadno in severo-zapadno od Ocne zopet iztrgale s protisunkom Rusom vse krajevne uspehe, ki so jih bili ti zadnje dni dosegli. Enako so vrgli bataljoni generalobersta von Kövessa sovražnika v ljutem boju iz nedavno na njega izgubljenih jarkov na Vrhu Debrem. Pri teh podvzetjih smo vjeli 550 mož in vplenili 13 strojnih pušk in 4 metala min. Ruske napade severo-zapadno od Soos Mezőja jugovzhodno od Tölgyesa in pri Dorni Vatri smo z zelo velikimi izgubami zavrnili.

Ekspozé ministrskega predsednika Trepova v ruski dumi.

Ruska дума se je zopet sešla. Ministrski predsednik Trepov je imel velik nastopni govor, v katerem je med drugim rekel:

„Zato je določil dogovor, ki smo ga sklenili l. 1915 z Veliko Britanijo in s Francijo, in h kateremu je pristopila tudi Italija, definitivno pravico Rusije na morske ožine in na Carigrad. V soglasju in z našimi zavezniki podajam danes s te tribune izjavo o tem dogovoru. Ponavljam, da je popolno soglasje o tej točki med zavezniki trdno utemeljeno.“

Podpisujte peto vojno posojilo!

Ruska ofenziva ob Donavi.

Lugano, 2. decembra. „Idea Nationale“ poroča iz Petrograda: Veliki knez Nikolaj Nikolajevič, ki prevzame poveljstvo v Romuniji, bo poskusil začeti ob Donavi ofenzivo.

Ruski vpoklici.

Iz Petrograda poročajo, da je bilo vpoklicanih v Rusiji 39 rezervnih letnikov.

Bitka ob Sommi.

Berolin, 2. decembra.

Na obeh bregovih Ancre, v gozdu St. Pierre-Vaast in južno od Somme pri Chaulnesu so se od časa do časa razvili močni artiljerijski boji.

Berolin, 3. decembra.

V pokrajini ob Sommi in Mosi se je v gotovih dnevih urah artiljerijsko delovanje ojačilo ter je tudi ponoči mestoma presehalo navadno mero.

Berolin, 4. decembra.

V loku pri Ypresu in Wytshaetu so po razstrelitvah prodrle angleške patrulje proti našim pozicijam. Posameznim patruljam se je posrečilo priti v najsprednji jarek. V borbi moža proti možu smo jih premagali in vrgli nazaj. Od ostalih armad ni poročati posebnih dogodkov.

Berolin, 5. decembra.

V jutranji megli so sunili po kratki močni artiljerijski pripravi angleški oddelki vzhodno od ceste Albert-Warrencourt naprej. Zavrnilo smo jih z ognjem. Pri popoldne izboljšanjem razgledu se je topovski boj na celi fronti ob Sommi ojačil ter je ostal tudi ponoči živahnejši, kakor zadnji čas.

Nemški podmorski čolni pred Madejro.

Lisbona, 4. decembra. Agence Havas poroča: Včeraj zjutraj so vdrli nemški podmorski čolni v pristanišče Funchal ter napadli neki francoski parnik z vojnim materijalom in neko angleško trgovsko ladjo. Neko francosko topničarko so potopili. Baterije na kopnem so začele streljati, nakar so podmorski čolni zbežali.

Ameriški letalci v francoski armadi.

Ameriški vojni korespondent Wood poroča v „United Press“, da se nahaja v francoski armadi dosedaj nad 100 ameriških letalcev - prostovoljcev, ki so skoro vsi pridelnjeni takozvani bojni skupini, katera ima velike aparate s 110 konjskimi silami. Ameriški prostovoljci nosijo posebne znake: indijansko glavo, ki je naslikana tudi na njihovih aparatih. Dosedaj so bili v bojih z nemškimi letalci ubiti 3 Amerikanci, 2 pa ranjena.

Zvišana vojna kontribucija za Belgijo.

Dne 8. oktobra 1915. je bila Belgiji naložena vojna kontribucija 40 milijonov frankov. Sedaj se je ta kontribucija zvišala na 50 milijonov mesečno.

* * *

Kriza na Angleškem.

Asquith demisijoniral.

Amsterdam, 5. decembra. Glasom poročila iz Londona je izročil ministrski predsednik Asquith kralju svojo prošnjo za odstop. Kralj je poklical k sebi Bonar Lawa.

Kralj je Asquithovo demisijo sprejel.

Lloyd George demisijoniral.

Amsterdam, 5. decembra. Brzjojavka iz Londona poroča: Večerni listi poročajo, da je Lloyd George demisijoniral, ker mu je Asquith sporočil, da ne more sprejeti Lloyd Georgejevega nasveta glede izključitve ministrskega predsednika iz zmanjšane vojne sveta.

Angleška ministrska kriza.

O nastali krizi v angleškem ministrstvu ni dosti zanesljivega znano. Vé se samo, da je nastalo nesoglasje med ministrskim predsednikom Asquithom in vojnim ministrom Lloyd Georgesom. Po vseh dosedanjih izjavah ministra Lloyd Geor gesa, je ta zavzet za skrajni napor vseh sil in za nadaljevanje vojne do najpopolnejše zmage četverozveze. V čem ne soglašajo s Asquithom, ni določeno znano; najverjetneje je, da hoče Lloyd Georges za vojni odbor, ki ima v rokah najvišje vodstvo armade in mornarice, še večjih pooblastil, kakor jih ima že sedaj.

Na Balkanu. Macedonsko bojišče.

Berolin, 3. decembra.

Po bobnajočem ognju je napadel nasprotnik od Bolgarov zasedeno višino 1248, severozapadno od Bitolja in je imel pri tem krvave izgube. Višina je ostala istotako kakor hrib z razvalino pri Gruništu, ki so ga tudi napadli, trdno v rokah braniteljev.

Berolin, 5. decembra.

Vzhodno od Črne so se razvili novi boji. Srbski sunki pri Bahovem in Nontu na fronti Moglenice so se ponesrečili.

Italijani v Epiru.

Lugano, 4. decembra. Iz poročil italijanskih listov je razvidno, da Italija razširja zasedenje Epira južno do Prevese, kakor pravi, na izrecno prošnjo tamkajšnjega kucovlaškega prebivalstva.

* * *

Polom v Atenah.

Kralj odklonil Fournetove zahteve od Grške.

Lugano, 2. decembra. „Secolo“ poroča iz Aten: Dne 1. decembra takoj po polnoči je sporočil dvorni maršal kralja Konstantina poslanikom četverozveze, da grška vlada odklanja izročitev artiljerije.

Opoldne so pričeli francoski mornarji in grški vojaki drug na drugega streljati.

Atene, 2. decembra. Agence Havas. Grške čete so nenadno dne 1. decembra agresivno nastopile nasproti oddelku francoskih pomorščakov, ki se nahajajo že dolgo v Zappeionu. Streljalo se je s puškami na francosko poslaništvo in francosko šolo v Atenah in na Venizeliste.

London, 1. decembra. Ravnokar je bilo napadeno angleško poslaništvo, Grške mornariške patrulje so hotele aretirati nekega francoskega vojaka, katerega so rešili angleški, v poslaništvu se je s puškami na francosko poslaništvo in francosko šolo v Atenah in na Venizeliste.

Angleži, Francozi in Italijani — iz Aten pregnani.

Atene, 2. decembra popoldne. Angleško-francoski fizilirji in mornariški vojaki, njih 600, so morali v varstvu grškega oddelka z vso svojo opremo zapustiti Zappaion. Prepeljani so bili v Pirej. Cete, ki vodijo v Pirej, so bile poprej izpraznjene ter storjeno vse, da se preprečijo demonstracije proti ententi. Nekemu oddelku italijanskih fizilirjev in mornariških vojakov, ki so včeraj zbežali v arheološko šolo, je bilo vsled posredovanja italijanskega poslanika dovoljeno, da odidejo pod grško eskorto.

Podpisujte peto vojno posojilo.

Podpisovanje petega vojnega posojila poteče danes teden dne 16. t. m. opoldne. Uspehi dosedanjih vojnih posojil so dokaz velike moči našega razumnega gospodarstva in neomahljivega zaupanja ljudstva v bodočnost naše države. Ta velikanški uspeh moramo pripisati razsodnosti najširših ljudskih krogov in preudarnemu skupnemu delovanju vseh gospodarskih sil. Napnimo tudi sedaj ob petem vojnem posojilu vse sile, pridenimo slavnim zmagam naše nepremagljive vojske še sijajno zmago na gospodarskem polju!

Velika ozemlja sovražnih dežel imamo kot dragoceno jamstvo za zmagonosni konec trdno v rokah in z neomajno nado zaupamo v moč in nezlomljivo silo našega zmagovitega orožja. Imponujoče naraščanje vlog pri bankah, hranilnicah in združnih kreditnih zavodih je razveseljiv dokaz, da omogočijo razpoložljiva sredstva sijajni uspeh petega vojnega posojila.

Dober uspeh vojnega posojila je izdatno jamstvo, da se skrajša vojna ter ustvari tudi trden temelj gospodarstvu v miru. Z vojnem posojilom se naloži imetje najvarnejše, zakaj zanj jamči vsa država in celokupno imetje ljudstva. Država je v vseh okoliščinah v položaju, da izpolni v polnem obsegu dolžnosti napram upnikom posojila. Država ne bo postopala slabše za lastnimi upniki kakor za imetniki drugih vrednostnih papirjev — nasprotno, rajša jim pojde na roko.

Ta ali oni bi rad podpisal peto vojno posojilo, a zadržujejo ga pomisleki, da bo imel potem pač vrednostni papir, a denarja v slučaju potrebe

pa ne bo imel. Ti pomisleki pa nikakor niso utemeljeni, zakaj nihče ni promoran, hraniti zadolžnice vojnega posojila doma, ampak jih lahko založi ali pri avstro-ogrski banki ali pa pri blagajni za vojna posojila. Ta dva zavoda mu posodita na zadolžnice do 75 odstotkov nominalne vrednosti. Ista in sploh vsi večji denarni zavodi dovoljujejo tudi posojila na druge vrednostne papirje, če se le dokaže, da se bo posojena vsota porabila za nakup državnih zadolžnic in blagajniških obveznic petega vojnega posojila. Tako je omogočeno vsakomur, tudi če nima dovolj razpoložljivega denarja ali če ga ne more vsega pogrešati, da podpiše vojno posojilo.

Državna uprava je že ogledala pot za pokritje obresti dosedanjih vojnih posojil s tem, da je odprla nove davčne vire. Je to pač dokaz neomajne moči celokupnega našega gospodarstva. Sleherni naj stori ta teden v polni meri svojo državljansko dolžnost v skupnem državnem interesu.

Pozivljamo vse javne uprave, denarne zavode, društva, skupščine, šole in vse zasebnike, da vsak po svoji moči podpiše peto vojno posojilo!

Fran Levec †.

Po jako dolgi in težki bolezni je umrl minulo soboto v Ljubljani vpokojeni deželni šolski nadzornik dvorni svetnik Fran Levec.

Fran Levec je bil rojen dne 4. julija 1848. leta na Ježici pri Ljubljani. Leta 1867. je na ljubljanski gimnaziji napravil maturo z odliko ter potem do leta 1871. študiral na Dunaju modroslovje, nekaj časa je služboval kot domači učitelj, potem pa prišel leta 1874. za suplenta v Gorico, od tam pa na realko v Ljubljano. Na tem zavodu je služboval kot profesor do l. 1901., zaeno pa je bil od leta 1886. tudi okrajni šolski nadzornik. Leta 1901. je postal ravnatelj ljubljanskega učiteljskega šole; leta 1903. pa je bil imenovan za deželnega šolskega nadzornika. Za njegove zasluge mu je bil podeljen viteški križec železne krone 3. razreda. Leta 1913. je bil imenovan za dvornega svetnika, a zaradi težke bolezni je šel že meseca februarja l. 1915. v pokoj. Morda zadnje priznanje za svoje velike zasluge za šolstvo in za slov. slovstvo je učakal dne 23. junija 1915, ko ga je mestna občina ljubljanska imenovala za svojega častnega meščana.

Zlasti znamenito pa je bil njegovo delovanje na kulturnem polju. Njegovi eseji o Prešernu, o Vodniku, o Čopu, o Levstiku, o Jurčiču, o Erjavcu in drugih pisateljih so bile temeljite študije, ki so slovenskemu občinstvu takorekoč šele razkrili zaklade, ki so jih ti pisatelji podarili v svojih delih slovenskemu narodu.

Najpomembnejše je Levecovo delovanje pri „Ljubljanskem Zvonu“. „Ljubljanski Zvon“ je kar mahoma poživil vse literarno življenje na Slovenskem, vzbudil zanimanje za književnost v krogih, ki se prej zanjo še zmenili niso in posebno močno vplival na posvečenje in utrjenje narodne zavednosti.

Levec si je pridobil tudi velike zasluge za „Slovensko Matico“. Celih 25 let je bil odbornik, šest let je bil podpredsednik „Slov. Matice“ in 15 let je bil njen predsednik. Pred leti je izdal tudi „Slovenski pravopis“, ki je temelj vsemu sedaj splošno veljavnemu pravopisu.

V zgodovini slovenskega naroda bo vedno z zlatimi črkami zapisano ime Fran Levec.

Fran Hubad †.

V nedeljo, dne 3. t. m. je po kratkem bolehanju umrl vpokojeni deželni šolski nadzornik dvorni svetnik gospod Fran Hubad. Skupno sta z Levcem delovala dolgo let, skoro istočasno sta šla v pokoj in skoro istočasno umrla.

Fran Hubad je bil rojen l. 1849. na Skaručini kot sin trdnega kmetskega posestnika. Ko je absolviral filozofijo, je bil nekaj let začasni vodja gimnazije v Ptuju, potem nad osem let profesor v Gradcu in bil nato poklican za referenta z naučno ministrstvo. Na izrecno prošnjo ministrstva je pokojnik l. 1895. prevzel ravnateljstvo učiteljskega šole za slovenske šole. Kmalu se je izkazala potreba, razdeliti nadzorstvo slovenskih srednjih in ljudskih šol. Srednje šole je obržal Hubad, za ljudske šole je pa bil dež. šolskim nadzornikom imenovan Levec.

Podpisujte peto vojno posojilo!

Pred kakimi dvema leti je Hubad, ki je dosegel čin in naslov dvornega svetnika in bil odlikovan z redom železne krone 3. razreda, stopil v pokoj. Za svojo glavno nalogo v. p. si je izbral preskrbo dobrih mladinskih spisov. Svoj čas je Hubad sodeloval pri velikem cesarjevičevem delu „Avstro-ogrška monarhija v besedi in sliki“. Zadnja leta je bil predsednik „Glaskene Matice“. Kaj je storil za ta naš zavod, vedo najbolje naši glasbeni krogi. Kremenitemu značaju, odličnemu šolniku, neutrudnemu delavcu za šolsko kulturo Franu Hubadu-ostane zagotovljen časten spomin!

DNEVNE VESTI.

Kronanje na Ogrskem. Z Budimpešte poročajo: Cesar pride prihodnje dni v Budimpešto, kjer se mu poklonijo najvišje državne in mestne oblasti ter obe zbornici. Kronanje se bo vršilo dne 30. decembra. Cesar in cesarica prideta h kronanju dne 27. decembra v Budimpešto, kjer ostaneta do 31. decembra.

Princ Hohenlohe — skupni finančni minister. „Zeit“ poroča, da je princ Konrad Hohenlohe imenovan za skupnega finančnega ministra. Imenovanje bo že prihodnje dni publicirano.

Kdo je največji podpisnik vojnih posojil? Umrli cesar Franc Jožef I. je še malo dni pred svojo smrtjo nakazal podpisati v svojem imenu 10 milijonov na avstrijsko in ravno toliko na ogrsko vojno posojilo. Vsega skupaj je pokojni vladar sam dal 50 milj. za vojna posojila. V marsičem je bil visoki pokojnik najlepši izgled svojim narodom; naj podžiga

torej to dejstvo vsakega domoljubnega Avstrijca, da po svojih razpoložljivih premoženjskih razmerah skuša posnemati tudi v tej izrednosti plemenitega vladarja.

Vojno posojilo je podprto z največjo varnostjo in se dobi pod istimi ugodnimi pogoji kakor prejšnja posojila. Posameznosti se lahko izvedo pri vseh mestih za podpisovanje. Tudi manj imovitim slojem se nudi ugodna prilika, da se udeleže podpisovanja posojila s primeroma majhnimi zneski. Na ta način zadoste svoji patriotični dolžnosti in nalože denar na visoke obresti.

Če ni prav posebno tehtnih vzrokov, naj podpiše vsakdo peto vojno posojilo pri tistem denarnem zavodu, kjer ima naložen svoj denar. S

Kupim vsako množino

smrekovega
orehovega
jesenovega
češnjevca
hruševca
lipovega
hrastovega

lesa

na vago ali na meter. Debelina od 30 cm naprej.

Kupim tudi

suhe koprive po 6 K za 100 kg.

Natančnejša pojasnila daje

L. REBOLJ, KRANJ.

tem se zelo olajša vse poslovanje, denarnim zavodom pa se prikrajša mnogo časa, ker jim povzroča drugače postopanje mnogo popolnoma nepotrebne dela. Sploh pa je umestno in prav, da izkaže podpis na vojno posojilo ravno tisti zavod, pri katerem je bil denar naložen.

Novi in stari bankovci. Avstro-Ogrska banka izda dne 18. decembra 1916 nove bankovce po 50 kron, z datumom 2. januarja 1914. — Stari bankovci po 50 K z datumom 2. januarja 1902 se vzamejo iz prometa. Za poškodovane bankovce bo dala banka le delno povrnitev in se dotični pogoji izvedo pri vsaki filijalki.

110/313.

OKLIC.

Obrtna zadruga v Kranju priredi v petek, dne 29. decembra 1916 t. l. ob 8 uri zjutraj v zadrugi pisarni preizkušnje obrtnih vajencev in vajenk. Vajenci in vajenke, ki so učno dobo dopolnili, naj vložijo pismene prošnje nakasneje do 23. decembra t. l. na obrtno zadrugo v Kranju. Ravnotako naj se priglase k preizkušnji vajenci, rojeni v letih 1890 in 1899, katere bode načelnštvo po možnosti oprostilo. Oprosnina znaša 6 K.

V Kranju, dne 6. decembra 1916.

Načelnštvo.

Vojne dopisnice

v poljubnih množinah oddaja

Tiskarna „Sava“
v Kranju.

Svarilo!

Koder se prodajajo ponaredbe naročite pristni naravnost od izdelovalnice

pod naslovom:
Rastlinska destilacija
„FLORIAN“
v Ljubljani.

„KINO IDEAL“ V LJUBLJANI.

Sobota 9., nedeljo 10., ponedeljek 11. decembra.

Senzacijski spored za tri dneve:
Sascha Messtrov teden 108 a.
Vojne aktualnosti.
Peta ameriška senzacija:

Srca v prognanstvu.
Grandiozna drama v 5 dej. z divno umetnico Klaro Kimball-Young, znano iz „Trilby“ in „Dama s kameljami“ v glavni vl. Sibirija s svojimi nedoglednimi, mrzlimi pustinjami je prizorišče filma. Trije ljudje, preganjani in prognani, si grade v tem mrzlem svetu svojo srečo. Po momentih silne tragike razreši se vozel na najzanimivejši način. Zelo interesantno.
Mladini neprimerno! Mladini neprimerno!

Torek 12., sredo 13. decembra: **Učinkovit spored za 2 dni:**
MIGLJAJ USODE.
Trodejska veseloigra. Mici Parla in Herbert Paulmüller v glavnih vlogah.
Marje praznična obleka.
Krasna drama iz ogrskega ljunskega življenja v 4 delih. Znamenita plesalka **OLGA DESMOND** v naslovni vlogi.
Mladini neprimerno. Mladini neprimerno.

Prednaznanilo: Od 16.—18. decembra.: Prvi film Alwin Neusserije: **DINAMIT.** Detektivski roman v 4 dej.

Najstarejša trgovina

Ferd. Sajovic
v Kranju
(poprej J. C. Pleiweiss)
priporoča

svojo bogato zalogo

sukna, letenskih modnih blagov, cefirov in batistov za ženske bluze in obleke, pike, kambrikov, levantinov, ševijotov, kamgarnov in lodnov za pelerine, šifona, bele kotenine in platna za rjuhe, cvilha za žimnice, satenastih in pisanih posteljnih odev, kakor tudi vsega drugega **manufakturnega blaga.**
Volneni robci, pleti najnovejših vzorcev in najboljše kakovosti.

Snežne kape, trebušnike, naročnike, rokavice in nogavice za vojake.
Svilnati robci najnovejših vzorcev.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice
registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

Rezervni zaklad nad K 800.000. **4³ / 4⁰ / 0** brez odbitka rentnega davka. Rezervni zaklad nad K 800.000.

6 52—42